

29.11.2011

MOTIVERINGSPROMEMORIA OM KOMMUNIKATIONSVERKET'S FÖRESKRIFT OM KOSTNADSREDOVISNINGSSYSTEM OCH BESKRIVNINGAR AV SYSTEMEN FÖR DEM SOM TILLHANDAHÅLLER SAMHÄLLSOMFATTANDE POSTTJÄNSTER (62/2011 M)

1. LAGSTIFTNING

Den som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster ska enligt 28 § i postlagen (415/2011) använda ett kostnadsredovisningssystem där det av de insamlade uppgifterna framgår om priserna för olika tjänster är rimliga och hur de förhåller sig till kostnaderna.

Med ett kostnadsredovisningssystem avses den helhet som bildas av de datasystem och verksamhetsmodeller som den som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster använder för sin kostnadsredovisning. Med kostnadsredovisning uppföljs hur kostnaderna för den som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster uppstår och hur de hänför sig till de olika tjänsterna.

Den som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster får själv välja sitt kostnadsredovisningssystem. Den som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster ska upprätta en beskrivning av sitt kostnadsredovisningssystem för Kommunikationsverket av vilken enligt 28 § 2 mom. i postlagen framgår åtminstone huvudklasserna för kostnaderna och hur kostnaderna fördelas.

Enligt 29 § 3 mom. i postlagen får Kommunikationsverket meddela närmare föreskrifter om uppgifter som ska samlas in genom kostnadsredovisningssystemet samt om beskrivningen av kostnadsredovisningssystemet. Föreskrifterna kan gälla de uppgifter som är nödvändiga för att påvisa sambandet mellan kostnadsredovisningssystemet och prissättningen, innehållet i och formen av beskrivningen av kostnadsredovisningssystemet samt ingivande av beskrivningen av kostnadsredovisningssystemet till Kommunikationsverket.

2. MOTIVERING TILL FÖRESKRIFTEN

1 § Tillämpningsområde

Föreskriften ska tillämpas i de postföretag som genom Kommunikationsverkets beslut ålagts en skyldighet enligt 23 § i postlagen att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster.

Föreskriften gäller de posttjänster som med stöd av postlagen hör till samhällsomfattande tjänster samt andra tjänster som med stöd av postlagen ska tillhandahållas till ett kostnadsorienterat pris (nedan reglerade tjänster).

2 § Definitioner

I paragrafen definieras vad som avses med direkta, indirekta, gemensamma och allmänna kostnader.

29.11.2011

3 § Minimikrav på kostnadsredovisningssystemets innehåll och funktionalitet

Med ett kostnadsredovisningssystem avses i detta sammanhang den helhet som bildas av de datasystem och verksamhetsmodeller som den som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster använder för sin kostnadsredovisning. Den som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster ska ha ett kostnadsredovisningssystem som omfattar alla funktioner i företaget för att fördelningen av kostnaderna ska kunna granskas ända från företagsnivån till de reglerade tjänsterna. Dessutom ska kostnadsredovisningssystemet omfatta företagets alla kostnader.

2 mom. i paragrafen gäller härledbarheten hos kostnadsuppgifter för den som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster. Med kostnadsuppgifternas härledbarhet avses att siffrorna till grund för kostnadsposterna ska kunna härledas ur bokföringen. Enligt 2 mom. i paragrafen ska kostnadsredovisningssystemet möjliggöra upprättandet av en priskalkyl för reglerade tjänster alltid innan priset sätts eller ändras. Med detta avses att kostnadsredovisningssystemet ska möjliggöra uppgörandet av priskalkylerna inte endast för den avslutade redovisningsperioden utan även för den pågående redovisningsperioden.

4 § Priskalkyler för reglerade tjänster

Den som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster ska uppgöra priskalkyler för reglerade tjänster. Uppgifterna i priskalkylerna är nödvändiga för att visa sambandet mellan kostnadsredovisningssystemet och pris-sättningen. De i paragrafen avsedda reglerade tjänsterna är

postförsändelser som enligt 15 § i postlagen hör till de samhällsomfattande tjänsterna:

- 1) brev-försändelser som väger högst två kilogram, som betalas genom allmänt använda kontantbetalningssätt och som användaren har möjlighet att lämna till ett insamlingsställe för att transporteras av ett postföretag,
- 2) postpaket som väger högst tio kilogram och som betalas genom allmänt använda kontantbetalningssätt och som användaren har möjlighet att lämna till ett verksamhetsställe för post eller något annat lämpligt ställe för att transporteras av ett postföretag och hämta från ett sådant verksamhetsställe,
- 3) postförsändelser som väger högst tjugo kilogram som ankommer till landet, samt
- 4) rekommendations- och försäkringstjänster för de postförsändelser som avses i 1 och 2 punkten

samt följande tjänster som ska tillhandahållas till ett kostnadsorienterat pris:

- 1) vidarebefordring av brev-försändelser som inlämnats av misstag för att förmedlas av ett annat postföretag enligt 36 § i postlagen,
- 2) utlämnande av uppgifter ur postnummersystemet enligt 37 § i postlagen,
- 3) utlämnande av adressatens namn- och adressuppgifter samt uppgifter om uppdrag som gäller ändringar i utdelningen enligt 38 § i postlagen, och

29.11.2011

4) tillträde för ett annat postföretag till postboxar som är i postföretagets besittning eller till någon annan sådan konstruktion där adressatens adressplats finns enligt 39 § i postlagen.

De reglerade tjänsterna kan ändras om det blir förändringar i lagstiftningen.

Priskalkylen för reglerade tjänster ska uppgöras alltid innan priset sätts eller ändras.

Priserna för reglerade tjänster ska bygga på priskalkylerna. Det måste finnas ett klart samband mellan prissättningen av de reglerade tjänsterna och priskalkylen. Priskalkylerna ska basera sig på de kostnadsuppgifter som företagets kostnadsredovisning producerar. Med hjälp av priskalkylerna får tillsynsmyndigheten tillräckliga uppgifter för att kunna övervaka om den som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster har iakttagit prissättningskyldigheten. Priskalkylerna är inte enbart bundna till föregående eller innevarande redovisningsperiod, utan de kan delvis också basera sig på en uppskattad utveckling, t.ex. på grundade volymprognoser.

En modell för priskalkyler för postförsändelser som ingår i de samhällsomfattande tjänsterna finns som bilaga till denna motiveringspromemoria. Lämnande av priskalkyler till Kommunikationsverket behandlas närmare under motiveringen till 6 §.

Kostnadsposterna i priskalkylen ska basera sig på separata bakgrundskalkyler av vilka posternas uppkomst och kalkylgrunder framgår. Bakgrundskalkylerna är en väsentlig del av priskalkylen. Av bakgrundskalkylerna ska framgå de kostnader som de granskade reglerade produkterna förorsakat inklusive kalkylprinciper samt andra väsentliga uppgifter som inverkar på redovisningen.

Bakgrundskalkylerna ska innehålla uppgifter om hur driftkostnaderna och de allmänna kostnaderna bildas. Bakgrundskalkylerna ska också innehålla uppgifter om den använda avskrivningsmetoden och avskrivningstiderna i bokföringen enligt olika tillgångsposter, avskrivningsvolymen samt definitionen av det bundna kapitalet och dess avkastning (dvs. kostnad för anskaffning av kapital). Dessutom ska bakgrundskalkylerna ange uppgifter om använda kostnadsdrivare med vars hjälp kostnaderna fördelas till de granskade tjänsterna. Den som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster behöver inte årligen lämna bakgrundskalkyler till Kommunikationsverket, men de ska dokumenteras och lämnas till Kommunikationsverket på begäran.

5 § Innehållet i och utformningen av beskrivningen av kostnadsredovisningssystemet

Enligt 1 mom. i paragrafen ska beskrivningen av kostnadsredovisningssystemet ge en riktig och tillräcklig bild av det kostnadsredovisningssystem som den som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster använder. Med en riktig och tillräcklig bild avses att beskrivningen av kostnadsredovisningssystemet ger en sanningsenlig bild av hur bokförda transaktioner resulterar i prissättningen av reglerade tjänster.

2 mom. i paragrafen innehåller en förteckning över de uppgifter som den som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster åtminstone ska ha i be-

29.11.2011

skrivningen av kostnadsredovisningssystemet. Av beskrivningen av kostnadsredovisningssystemet ska åtminstone framgå:

1) innehållet i de redovisningskoder som används vid registrering i redovisningssystemet

Beskrivningen av kostnadsredovisningssystemet ska innehålla uppgifter om de olika redovisningskoder som den som tillhandahåller samhällsomsfattande tjänster använder vid registrering i redovisningssystemet. Dimensioner i redovisningskoden kan beroende på företaget vara till exempel affärsenhet, produktgrupp, huvudkostnadsställe eller verksamhet. Därtill ska den som tillhandahåller samhällsomsfattande tjänster meddela vilken del av koden som är obligatorisk och vilken som kan väljas av den person som gör registreringen. Däremot behöver man inte inkludera en detaljerad förteckning över redovisningskoderna som till exempel kontoplaner eller förteckningar över kostnadsställena i beskrivningen av kostnadsredovisningssystemet.

2) utredning av vilka kostnader som hanteras som direkta, gemensamma eller allmänna kostnader i kostnadsredovisningssystemet

Alla kostnader klassificeras antingen som direkta, gemensamma eller allmänna kostnader. Av beskrivningen av kostnadsredovisningssystemet ska framgå alla de kostnader som den som tillhandahåller samhällsomsfattande tjänster behandlar som direkta, gemensamma och allmänna kostnader. Företaget kan till exempel behandla person- och materialkostnader som direkta eller gemensamma kostnader och administrativa kostnader som allmänna kostnader. Av den utredning som avses i 2) ska framgå vilka kostnadsposter som företaget klassificerar som direkta, gemensamma och allmänna kostnader.

Klassificeringen behövs i den utredning som finns nedan i punkt 5). I punkt 5) ska den som tillhandahåller samhällsomsfattande tjänster förklara sina fördelningsprinciper för de kostnadsposter som det har anmält som gemensamma och allmänna kostnader.

3) utredning av kostnadsredovisningens framskridande steg för steg från bokföringsuppgifterna och övriga nödvändiga bakgrundsuppgifter till priskalkylerna

I kostnadsredovisningen framskrider man vanligen från bokföringsuppgifterna och de övriga bakgrundsuppgifterna till priskalkylerna för de reglerade tjänsterna genom flera faser. I beskrivningen av kostnadsredovisningssystemet ska man beskriva den konkreta process med vilken den som tillhandahåller samhällsomsfattande tjänster bildar sina priskalkyler. Beskrivningen kan göras verbalt eller med hjälp av en bild eller ett schema.

Sådana övriga bakgrundsuppgifter som avses i paragrafen är bland annat kostnadsdrivare, avskrivningstider och avskrivningsmetod i bokföringen, bundet kapital samt avkastningsgrad för bundet kapital.

4) utredning av hur priserna för reglerade tjänster är satta på basis av priskalkylerna

Den som tillhandahåller samhällsomsfattande tjänster ska beskriva den konkreta process med vilken den, utgående från priskalkyler, sätter priserna för reglerade tjänster. Beskrivningen av kostnadsredovisningssystemet

29.11.2011

stemet ska ge en sanningsenlig bild av hur den som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster sätter priserna för de reglerade tjänsterna.

5) utredning av de fördelningsprinciper som tillämpas på gemensamma och allmänna kostnader

Beskrivningen av kostnadsredovisningssystemet ska omfatta en utredning av fördelningsprinciperna för den granskade perioden för de kostnadsposter som den som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster har anmält som gemensamma och allmänna kostnader i punkt 2). Fördelningsprincipen för gemensamma personalkostnader kan till exempel vara den arbetstid som använts för produktionen av tjänsten. Här behöver man dock inte specificera den procentuella fördelningen.

6) utredning av datasystem som är kopplade till kostnadsredovisningen och förbindelser mellan dessa

Beskrivningen av kostnadsredovisningssystemet ska omfatta en utredning av de datasystem som är kopplade till kostnadsredovisningen. Av utredningen ska även framgå de separata kalkylmodeller som den som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster använder och som inte ingår i bokföringssystemet, såsom system för arbetstidsuppföljning och system för bokföring av anläggningstillgångar. På basis av utredningen bör revisorn som utför granskningen av kostnadsredovisningssystemet och tillsynsmyndigheten få en klar bild av de system som företaget använder i sin ekonomiförvaltning. En förteckning över de system som företaget använder ger inte tillräcklig information som behövs för tillsynen. Av utredningen ska framgå vilka relevanta uppgifter som fås från respektive datasystem.

7) utredning av beräkningen av avskrivningar och avkastning på bundet kapital i kostnadsredovisningssystemet och priskalkylerna

Av beskrivningen av kostnadsredovisningssystemet ska framgå hur avskrivningar och avkastning på bundet kapital har beräknats i kostnadsredovisningssystemet och priskalkylerna.

6 § Lämnade av uppgifter till Kommunikationsverket

Paragrafen innehåller bestämmelser om hur beskrivningen av kostnadsredovisningssystemet ska tillställas Kommunikationsverket.

I 1 mom. i paragrafen bestäms om att tillställa beskrivningen av kostnadsredovisningssystemet till Kommunikationsverket då den som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster åläggs denna nya skyldighet att tillhandahålla de samhällsomfattande tjänsterna. Beskrivningen av kostnadsredovisningssystemet ska lämnas till Kommunikationsverket utan dröjsmål efter att skyldigheten trätt i kraft.

I 2 mom. i paragrafen bestäms om att tillställa beskrivningen av kostnadsredovisningssystemet till Kommunikationsverket då den som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster gör väsentliga ändringar i sitt kostnadsredovisningssystem. Den som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster ska tillställa Kommunikationsverket en ny beskrivning av kostnadsredovisningssystemet alltid då företaget gör väsentliga ändringar i systemet. Den uppdaterade beskrivningen ska lämnas till Kommunikationsverket utan dröjsmål efter att ändringarna gjorts i systemet.

29.11.2011

Utifrån 3 mom. i paragrafen ska den som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster tillstålla Kommunikationsverket priskalkylerna för reglerade tjänster som bilaga till den berättelse som revisorn upprättat över granskningen av kostnadsredovisningssystemet. De reglerade tjänster vars priskalkyler ska lämnas till Kommunikationsverket ges i 4 §. De reglerade tjänsterna kan ändras om det blir förändringar i lagstiftningen.

Kommunikationsverket samlar årligen in sammanfattningar av priskalkylerna i enlighet med de modeller som finns i bilagor till denna motiveringspromemoria. På basis av 72 § i postlagen är postföretaget skyldigt att samla in och överlämna till Kommunikationsverket sådana uppgifter om sin ekonomi och verksamhet enligt postlagen som det behöver för att sköta uppgifter som avses i postlagen. Uppgifterna ska lämnas utan obefogat dröjsmål och i den form som myndigheten begär. Kommunikationsverket sänder modellerna för priskalkyler till den som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster på förhand i elektronisk form.

Enligt 7 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) är en beskrivning av kostnadsredovisningssystemet som har inkommit till Kommunikationsverket en offentlig handling, om det inte föreskrivs särskilt om dess offentlighet eller sekretess eller om någon annan begränsning av rätten att ta del av den. Den som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster ska lämna sådana uppgifter om kostnadsredovisningssystemet som det betraktar som affärshemligheter som bilaga till beskrivningen av kostnadsredovisningssystemet. I enlighet med offentlighetslagen lämnar Kommunikationsverket inte sekretessbelagda uppgifter till tredje parter. Priskalkyler som fogas till berättelsen över granskningen av kostnadsredovisningssystemet behandlas som sekretessbelagda handlingar på basis av 24 § 1 mom. 20 punkten i offentlighetslagen.

7 § Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Föreskriften träder i kraft den 1 januari 2012 och gäller tills vidare.

Föreskriften tillämpas på kostnadsredovisningssystem och beskrivningar av kostnadsredovisningssystemen som är i kraft år 2012 och därefter.

Enligt övergångsbestämmelsen i 2 mom. ska föreskriften tillämpas på den som tillhandahåller samhällsomfattande posttjänster då föreskriften träder i kraft tills Kommunikationsverket gör en bedömning av marknaden och utifrån bedömningen gett beslut om att ålägga skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster.

8 § Erhållande av upplysningar och publicering

Paragrafen innehåller standarduppgifter om var föreskriften är tillgänglig.

Bilagor

Priskalkylmodell för postförsändelser som ingår i de samhällsomfattande tjänsterna

29.11.2011

BILAGA 1: Priskalkylmodell för postförsändelser som ingår i de samhällsomfattande tjänsterna

PRISKALKYL	Postförsändelser som ingår i de samhällsomfattande tjänsterna					Andra tjänster ¹	Samhällsomfattande postförsändelser och andra tjänster sammanlagt
	Brevförsändelser	Postpaket	Rekommendationstjänst	Försäkringstjänst	Totalt		
	Försändels eslag
Driftskostnader							
Insamling							
Kostnadspost							
...							
Sortering							
Kostnadspost							
...							
Transport							
Kostnadspost							
...							
Utdelning							
Kostnadspost							
...							
Driftskostnader sammanlagt							
Allmänna kostnader							
Insamling							
Kostnadspost							
...							
Sortering							
Kostnadspost							
...							
Transport							
Kostnadspost							
...							
Utdelning							
Kostnadspost							
...							
Allmänna kostnader sammanlagt							
Avskrivningar							
Insamling							
Tillgångspost							
...							
Sortering							
Tillgångspost							
...							
Transport							
Tillgångspost							
...							
Utdelning							
Tillgångspost							
...							
Avskrivningar sammanlagt							
Avkastning på bundet kapital							
Insamling							
Tillgångspost							
...							
Sortering							
Tillgångspost							
...							
Transport							
Tillgångspost							
...							
Utdelning							
Tillgångspost							
...							
Avkastning på bundet kapital sammanlagt							
Bundet kapital							
Skälig avkastningsgrad på bundet kapital							%
Kostnader totalt (a)							
Omsättning (b)							
Volym (c)							
Medelkostnad (a/c)							
Medelpris (b/c)							
TIDPUNKT FÖR DEFINIERING AV UPPGIFTERNA							
Tidpunkt för definiering av bundet kapital							
Period för driftskostnader							
Period för allmänna kostnader							
Period för avskrivningar							
Period för avkastning på bundet kapital							
Period för volymer							
Period för omsättning							
¹ Specificeras närmare i tabell Andra postförsändelser än de som ingår i de samhällsomfattande tjänsterna							
ANDRA POSTFÖRSÄNDELSER ÄN DE SOM INGÅR I DE SAMHÄLLSOMFATTANDE TJÄNSTERNA							
	Brevförsändelser	Postpaket	Andra tjänster	Totalt			
Försändels eslag			
Kostnader (a)							
Omsättning (b)							
Volym (c)							
Medelkostnad (a/c)							
Medelpris (b/c)							